

kódésre stb.). Szaktanulmányaival, jegyzeteivel, térképeivel és könyveivel egyaránt hasznosan szolgált mind a tudományos megismerést, mind pedig a felsőfokú oktatást és a posztgraduális továbbképzést. Tanítványai jól képzett geográfus szakemberekként vagy tanárokként kerülnek ki az életbe. Egyre többen gazdagítják közülük PhD fokozatot szerezve is a szakterület eredményeit.

SCHWEITZER Ferenc tudományos-közéleti, tudományos-szervezői tevékenysége is széles körű. Hosszabb ideig volt elnöke a Földrajzi Tudományos Bizottság Geomorfológiai Albizottságának. Jelenleg a MTA Földrajz II. Bizottság tagja, vezetőségi tagja a Radiológiai Bizottságnak. A MTA Doktori Tanácsa Földtudományi I. Szakbizottságának titkára, az INQUA Magyar Nemzeti Bizottságának elnöke, a Kárpát–Balkán Geomorfológiai Bizottság titkára, a Magyar Földrajzi Társaság Választmányának tagja és a Nemzetközi Negyedkorkutató Társulás Löszbizottsága Geotechnikai programjának elnöke. Tudományos és tudományos-szervezői munkásságát több kitüntetéssel ismerték el. 1976-ban a Földtani Kutatás Kiváló Dolgozója, 1987-ben a Munka Érdemrend ezüst fokozatának tulajdonosa lett, 1995-ben pedig a Magyar Földrajzi Társaság legrangosabb kitüntetését, a Lóczy Lajos érmet is elnyerte.

Kedves Feri Barátunk! Engedd meg most nekünk, hogy szakmánk teljes nyilvánossága előtt is a régi jó barátként öleljünk meg Téged, s az egész hazai és nemzetközi geográfus társadalom hátláját és szeretetét tolmácsolva gratuláljunk mindazért, amit életedben a magyar földrajztudományért tettél. Kor- és pályatársaid nevében nagy elismeréssel köszöntünk e jeles évfordulón. Büszkék vagyunk Reád. Céljaidat, küzdelmeidet megértjük és támogatjuk. Szívvel kívánunk jó erőt és egészséget a magyar geográfia ügyéért megvívandó további eredményes harcaidhoz!

JAKUCS LÁSZLÓ–MAROSI SÁNDOR

Főszerkesztőnk, Marosi Sándor 70 éves

A *Földrajzi Értesítő* minden száma – a 47 éve napvilágot látott legelsőjétől kezdve – magán viseli egy szerkesztő keze nyomát, aki szinte egyetlen tanulmányt, de még könyvismertetést sem engedte „olvasatlanul” a nyomdába. Fájtalta a sajtóhibákat, hiányolta a kényszerűségből kimaradt cikkeket, sajnálkozott a határidő csúszásain, igyekezett növelni a folyóirat ismertségét, az előfizetők körét, hogy csak néhány jelét említsük annak, mennyire a szívében viselte az MTA Földrajztudományi Kutatóintézet kiadványának sorsát. Ez az ember természetesen nem más, mint MAROSI Sándor, az MTA levelező tagja, a kezdetektől szerkesztője, majd 1973-tól főszerkesztője az *Értesítő*nek.

Nem lehetett könnyű dolga, amikor falusi (soltvadkerti) iskolásként magasabb célt tűzött maga elé, mint társai, hiszen sokgyermekes családban nevelkedve, iskoláztatása szüleitől is, saját magától is nagy áldozatokat követelt. Miután a kiskunhalasi gimnáziumban érettségi bizonyítványt szerzett, az Eötvös Loránd Tudományegyetem földrajz-történelem szakán folytatta tanulmányait, méghozzá olyan sikerrel, hogy első munkahelyként az Akadémia Földrajztudományi Kutatócsoportjához, egy lelkes, fiatal társaságba került.

Akkoriban sem volt hiány szép, de alapos felkészültséget és eredeti ötleteket megkívánó feladatokban. MAROSI Sándor bőségesen kivette ezekből a részét: geológiai-geomorfológiai feltáró és térképező munkát végzett a Mezőföldön, tanulmányozta a Csepel-sziget és a Pesti-síkság felszínfejlődését, monográfiát írt Belső-Somogy kialakulásáról és felszínalakтанáról, főleg mezőgazdasági típus-

rületeken kutatta a tájalkotó tényezők kölcsönhatásait, a tájpotenciált, mikroklíma-méréseket folytatott, vizsgálta a homokformák kialakulását, meghatározta a Balaton keletkezésének idejét – csupán néhányat, talán a legfontosabb területeket kiemelve sokszínű munkásságából.

Nehéz lenne a földtudományokon belül olyan tudományterületet megnevezni, ahol ne alkotott volna maradandót. A földrajzi tudományos közvélemény leginkább a komplex táj kutatás elméleti alapjainak lefektetése és módszereinek kidolgozását tekinti ennek, s ez az a téma, amelyben elért nemzetközi sikereire ő maga is a legbüszkébb. Tájkutató munkásságának összefoglalása volt sokszor idézett nagydoktori értekezése 1980-ban és 1995. évi akadémiai székfoglalóján is arról beszélt, mennyire bonyolult kutatási terület a tájakat létrehozó és fenntartó tényezők elemzése, összegzése, a tájak rendszerezése, értékelése. Mindig hangsúlyozta, hogy a saját és kortársai végezte munkák után is mennyi feladat marad még a következő nemzedékeknek.

Egyáltalán nem véletlen, hogy számos eredményét kutatói közösségekben, más geográfusokkal, ill. rokon szakmák jeles művelőivel szoros munkakapcsolatot tartva érte el. Legalapvetőbb jellemvonása, hogy igen könnyen szót ért a legzárkózottabb munkatársakkal is, mindenképp szinte baráti közvetlenséggel fordul, és ezzel jóformán lehetetlenné teszi számukra, hogy ne a legteljesebb odaadással, ne legjobb tudásukkal szolgálják a közös ügyet s MAROSI Sándornak mindig ez a legfontosabb.

Az MTA FKI igazgatóhelyetteseként is saját szerepét minden helyzetben a lehető legkisebbre csökkentve, alig észrevehető mértékben beavatkozva simította el a belső ellentéteket, terelte tudományos mederbe a személyeskedő hangú vitákat; ahol erre alkalom kínálkozott, kereste a józan kompromisszumokat, ahol pedig nem volt erre remény, igyekezett legalább azt elérni, hogy az ellenségeskedés ne csorbítsa intézményünk hírnevét, országos és nemzetközi megítélését (és ez sem kis dolog).

Nem csupán a *Földrajzi Értesítő*, hanem sok-sok földrajzi kiadvány (monográfia, tanulmánykötet, kongresszusi előadaskötet, tankönyv, lexikon, emlékkötet stb.) szerzőjének is óriási megnyugvást jelentett, ha Sanyi bátyánk rendezte sajtó alá munkáját. A sort nem kisebb személyiség, mint BULLA Béla nyitja, akinek *Magyarország természeti földrajza* című, alapvető jelentőségű egyetemi tankönyvén MAROSI Sándor neve szerepel szakmai szerkesztőként.

Ezután következnek a *Földrajzi Tanulmányok*, a *Magyarország táj földrajza* vaskos kötetei, a *Magyarország kistájainak katasztere* (SOMOGYI Sándorral, két kötetben), a *Magyarország Nemzeti Atlasza* – és a lista akkor se lenne teljes, ha oldalakon át folytatódna. Különben pedig azért sem, mert MAROSI professzor ma is szívesen elvállal szerkesztési feladatokat. A szigorú értelemben vett tudományos munkákon kívül, amelyekben szerzőként és szerkesztőként egyaránt szerepet vállalt, mint igazgatóhelyettesnek – gyakran igen hálátlan feladatként – sok-sok ívnyi jelentést, beszámolót is meg kellett írnia és szerkesztenie.

Az Akadémián és az egyetemeken, a fővárosban és vidéken, fiatalok és idősebbek körében szerzett rendkívüli népszerűségének természetes folyománya volt, hogy 1993-ban megválasztották a Magyar Földrajzi Társaság elnökének. Ezzel tudománytörténeti tevékenységét is elismerték, vagyis azt, hogy mindig a nagy elődök példáját tartotta szem előtt és társait, fiatalabb kollégáit is szüntelenül példájuk követésére buzdította.

Emlékbeszédekben, búcsúztatókban, szakmai méltatásokban, megnyitókban, szobor-, ill. emléktábla-avatásokon és minden elképzelhető alkalommal felhívta a figyelmet vívmányaik jelentőségére, de egyben arra is, milyen irányban kellene folytatni kutatásaikat. Sanyi bátyánk gondosan ügyel arra, hogy a régiek emlékét is ápolja és a tudományos utánpótlás nevelésével, tanulmányaik kiadásának elősegítésével a jövő földrajzát is megalapozza. Sokan tartozunk neki hálával azért, hogy elindított és folyamatosan támogatott bennünket pályánkon.

Színvonalas tudományos munkáit, közéleti és oktatói tevékenységét, szerkesztői munkásságát számos kitüntetéssel ismerték el. Magyarország Nemzeti Atlaszának elkészítésében vállalt szerepéért 1990-ben megosztott Széchenyi-díjat kapott, az MFT 1982-ben Lóczy Lajos éremmel, 1989-ben pedig tiszteleti tagsággal jutalmazta. Az ELTE címzetes tanáraként adja át tapasztalatait a fiataloknak, neveli az ifjúságot. 1991-ben Akadémiai Díjban részesült *Magyarország kistájainak katasztere*, amely valamennyi magyar táj kutató és táj ökológiát oktató könyvespolcán megtalálható, nélkülözhetetlen, gyakran forgatott és idézett kézikönyv.

Kedves Sanyi Bátyánk! A *Földrajzi Értesítő*vel bármilyen módon kapcsolatba került geográfusok és a rokontudományok képviselői, az MTA FKI korábbi és jelenlegi munkatársai, teljes személyzete, az egyetemek földrajzi tanszékei és egyéb kutatási műhelyek dolgozói nevében több jókívánságot is tolmácsolnom kell Neked.

Mindannyian azt szeretnénk, ha még nagyon sokáig köztünk lennél. Számíthatnánk szakmai és baráti tanácsaidra, egyengetnéd pályánkat, fésülgetnéd nyelvtanilag és stílusában nem mindig tökéletesen magyarságú kézíratainkat, de még inkább azt, ha közreműködnél a földrajztudomány, különösen pedig a természetföldrajz és a táj kutatás rangjának megőrzésében, sőt további emelésében; erősítenéd a kapcsolatokat, az összetartást a különböző intézmények, a tanárok közösségei, a szélesebb szakmai közvélemény között, összekötnéd a geográfia múltját a jelenével és jövőjével. Tömören összefoglalva: még sok mindenben várunk Tőled segítséget, ilyen önző módon kívánunk tehát jó egészséget és hosszú életet!

LÓCZY DÉNES

Ázsia Központ Pécssett

1999 tavaszán TÓTH József a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem rektora, a Földrajzi Intézet igazgatója – BÁRDI László vezetésével és KOLTAI Dénes, a JPTE FEEFI első emberének aktív közreműködésével – életre hívta a régóta, sokak által nagy érdeklődéssel várt *pécsi Ázsia Központot*.

Központunk a JPTE (2000. jan. 1-től: Pécsi Tudományegyetem) Természettudományi Kara Földrajzi Intézetének keretein belül működik. Az Ázsia Központ gondolata nem új keletű, a körülmények szerencsés együttállása tette lehetővé 1999. évi létrejöttét. A Központ alapját – virtuálisan – 1998 őszén, tibeti expedíciónk alkalmával raktuk le, egy obo formájában az 5200 m magas Kampalahágónál, remélve így az égiek jóindulatát. (Persze a „földiek” segítsége nélkül vállalkozásunk nem sikerülhetett volna, köszönet érte.)

A Központ céljának, általános oktatási-kutatási koncepciójának meghatározásakor a hagyományos filológiai megközelítésen túllépve fáradoztunk a magunk és a szándékaink szerinti célcsoport számára is elfogadható szemlélet kialakításán. Következésképpen az interdiszciplináris tantárgyfelépítés és kutatástervezés már az indulásnál is alapvető szerepet kapott, mindamellett, hogy jelenleg is még csak az első lépéseinket tettük meg a „10 000 li hosszúságú úton”. Az egyes térségek, államok feldolgozását a természetföldrajzi alapok áttekintésével kezdjük, hiszen kurzusainkra zömében nem földrajz szakos hallgatók járnak. Ugyanakkor a természeti geográfiára való építkezés csak az „első elemét” jelenti annak a szakmai logikai sornak, amelyet követünk, hiszen az ázsiai nyelvek alapjainak, az egyes társadalmak fejlődésmenetének, történelmi sajátosságainak, civilizációs pilléreinek megismerése, amelyeket a jelenkor gazdasági és politikai földrajzi ismeretei tesznek teljessé, adják a múltból a jelenig vezető és oktató Ázsia-ismeretek gerincét.

A statikus ismeretek mellett/helyett a fejlődés dinamikájának és sajátos ázsiai jellegzetességeinek vizsgálatával kívánjuk megkeresni azokat a potenciális kapcsolódási pontokat, amelyekhez hazai, ill. európai kutatásaink gyakorlati haszonnal tudnak csatlakozni. Ezzel olyan megbízható, szilárd